

Handläggare
Johanna Burén
Kommunledningsförvaltningen
johanna.buren@koping.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Svar på medborgarförslag - Förenkla cirkulära affärer med kommunal återbruksgalleria

Ärendebeskrivning

Förslagsställaren har inkommit med ett medborgarförslag till kommunfullmäktige angående att förenkla cirkulära affärer med kommunal återbruksgalleria. Förslaget innebär att -tillsammans med det kommunala energibolaget - utreda en cirkulär återbruksgalleria för att sänka kommunens konsumtionsgrundade utsläpp, gå före i omställningen och göra det enklare för medborgarna att fatta cirkulära beslut.

Av medborgarförslaget framgår att vi svenskar köper ett nytt plagg i veckan, köper 15,2 kilo nytt varje år, vilket är en ökning med 40% sedan år 2000.

Vi behöver förenkla för fler företag att skapa cirkulära affärer, skapa ett gemensamt skyltfönster för framtidens ekonomi och göra det sju resor enklare för medborgarna att välja cirkulärt genom att samla alla cirkulära koncept på ett ställe. I Eskilstuna finns världens första återbruksgalleria, Retuna, som drivs av det kommunala energibolaget.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-11-06 §156 att remittera medborgarförslaget till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2023-11-28 §366 att remittera medborgarförslaget till kommunledningsförvaltningen för yttrande.

Kommunledningsförvaltningens yttrande

Kommunens tre utvecklingsmål som beslutats av kommunfullmäktige har ett tydligt syfte mot de globala målen i Agenda 2030. Utvecklingsmålet – Vi växer med ansvar pekar ut miljöarbetet som en viktig inriktning på koncernens arbete under målperioden. *"Hos oss tar alla verksamheter ansvar för att minska vår miljöpåverkan. Det ställer krav på kraftfulla insatser inom bland annat transporter, byggande, energi och livsmedel. I vår stadsutveckling tar vi hänsyn till grönområden, biologisk mångfald och vattenresurser och ser till att skapa möjlighet för hållbara transporter såsom gång och cykel."*

Kommunens samlade målarbete samordnas inom detta mål och har under perioden fokuserat på energiplan och hållbarhetsplan.

Retuna återbruksgalleria

ReTuna som lyfts fram som ett gott exempel i medborgarförslaget består av ett tiotal nischade butiker, caféet och restaurangen Returama, folkhögskoleutbildningen "Recycle Design - Återbruk", konferenslokal och utställningslokal. Saker som kan

återbrukas lämnas in i återbruksgallerians depå - Returen. Här tas de emot av personal från AMA (Eskilstuna kommuns resursenhet för Aktivitet, Motivation och Arbete) Därefter fördelas sakerna ut till butikerna i gallerian, där de repareras, fixas till, omvandlas och förädlas och får fortsatt liv då de säljs vidare. Konceptet är unikt på så sätt att gallerian upplevs som en vanlig affärsgalleria och att olika återbruksaktörer - privata, ideella och kommunen - samverkar under samma tak.

ReTuna drivs av kommunens helägda bolag Eskilstuna Energi och miljö. Verksamheten har skapat ungefär 50 nya arbetstillfällen.

Nuläge i Köping

VafabMiljö har det övergripande ansvaret för stadens avfallshantering.

I kommunen finns ett bemannat återbruk som tar emot grovsopor, farligt avfall och återbruk. På återbruket går det att lämna prylar, möbler, elektronik och kläder till återbruk. Återbruket har samarbete med Fritidsbanken och Hela människan som har egna containrar på anläggningen. Human Bridge tar emot det som samlas in i textilinsamlingen.

Av det grovavfall som samlas in på återbruket material- eller energiåtervinns ca 97-98 procent.

I Köpings kommun finns sedan länge flera större etablerade secondhand-butiker. Kommunen har även en Fritidsbank där man kan låna sport- och fritidsutrustning gratis.

Inom kommunens Jobbcenter finns olika verksamheter för praktik, arbetsträning eller anställning med stöd. Där finns bland annat verksamhet med ett servicelag, caféverksamhet, fritidsbanken och ett internt tvätteri.

Nuvarande avfallsplan för Köpings kommun gäller år 2020-2023. Avfallsplanen har ett stort fokus på att förebygga avfall och hushålla med resurser genom återvinning.

Kommunens energibolag Västra Mälardalens Energi och Miljö AB, som nämns i medborgarförslaget som möjlig samarbetspartner för uppstart av återbruksgalleria har i uppdrag att bedriva värme och kylverksamhet, huvudman för vatten- och avloppsanläggningar samt drift och underhåll av kommunens gator.

Kommunalt uppdrag, begränsningar och möjligheter

Kommunens uppdrag och möjlighet runt näringsverksamhet finns beskriven i Kommunallagen (2017:725);

”Kommunal näringsverksamhet 7 § Kommuner och landsting får driva näringsverksamhet, om den drivs utan vinstsyfte och syftar till att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt medlemmarna. Stöd till andra näringsverksamheter 8 § Kommuner och landsting får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller landstinget. Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas endast om det finns synnerliga skäl för det.”

En väsentlig fråga att beakta när det gäller en återbruksgalleria är vem som kan och bör vara huvudman och hur verksamheten förhåller sig till lagstiftningen runt

näringsverksamhet. Utifrån de verksamheter som redan bedrivs i kommunen idag kan en konkurrenssituation uppstå.

Köpings kommun svarade nyligen på en remiss från Vafab gällande Återbruk 2.0. Återbruk 2.0 är ett koncept och etablering av en ny typ av återbruk med fokus på återanvändning och cirkulär ekonomi.

Det har tidigare funnits förslag att inför konceptet återbruksparker inom avfallshanteringen. Återbrukspark innebär stora anläggningar med tjänster som återbruksbutik och café. Detta har tagits bort ur Vafabs genomförandeplan vilket kommunen ställt sig positiva till. I remissvaret understryker kommunen att det är av stor vikt att bevaka att avfallstaxan inte skenar i väg och att skälen till en de höjningar som behöver göras är fattade med beslut som är utredda och utifrån rätt prioriteringar.

I verksamhet runt återvinning och återbruk finns vissa arbetsmoment som är lämpliga för arbetsträning (praktik/rehabilitering) men kräver både handledare, hög grad av individualisering samt ett strukturerat utslussningsarbete för att gå vidare till anställningar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Protokollsutdrag från kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-11-28 §366

Medborgarförslag – Förenkla cirkulära affärer med kommunal återbruksgalleria

Kopia till

Förslagsställaren

David Schanzer-Larsen
Kommunchef

Karin Sandborgh Taylor
Kanslichef